

(folytatás a 3. oldalról)

Témánk szempontjából kiemelkedő jelentőségű, hogy 1799-ben a generális közgyűlésen kihirdették a 13 fejezetből álló Jászkun Statutumot, melyet annak nádori jóváhagyása okán Náadori Statutumoknak is neveztek. Tartalmában az egész kerületre érvényes szabályrendszer magába olvasztotta és paragrafusokba foglalta mindazokat a jogszokásokat, helyi rendelkezéseket, amelyek a kerületekben a redempció után a lakosság által elfogadottak és gyakoroltak voltak. A kerület jogtudói által 1768-tól szerkesztett és gondosan összeállított statutum mérőföldkőnek bizonyult a jászkun jogéletben, s az említett 1745-ös és 1751-es alaptörvények mellé csatlakozva betöltötte a Jászkun kerület harmadik alaptörvényének szerepét. Hatása az élet minden területére kiterjedt, hiszen a mindennapi életben már elfogadott és alkalmazott jogi rendelkezéseket sűrítette magába. A kerületek népe elfogadta, s oly mértékben magáénak tartotta, hogy néhány paragrafusa még 1946-ban is hatályban volt a bírósági gyakorlatban.

Összegzésként megállapítható, hogy a Jászkun kerület autonómiáját 1745 után az említett alaptörvények szabták meg, melyeket, ha szükséges volt kiegészítettek a maguk helyi szabályaival. Az autonómia jogi kereteit nem léphették át, de a mindennapi élet rendjének megőrzéséhez elkerülhetetlen volt a helyi szabályok megalkotása.

A következő szemelvényekben betekintést nyerhetünk a szabályalkotás folyamataiba, megismerhetjük, hogy a jászkun szabadság alaptörvényeihez igazodó, azt kiegészítő helyi rendszabások, hol, hogyan, mikor és mi okból születtek meg, illetve milyen hatásfokkal épültek be közösségük mindennapijaiba. (folytatjuk)

Felhasznált irodalom:

Bánkiné Molnár Erzsébet:

A jászkun autonómia. Szeged, 2005

Bánkiné Molnár Erzsébet:

A jászkun szabadság. A törvényesség helyi sajátosságai a Jászkun kerület népi kultúrájában (1682–1876).

Szekszárd, 2017

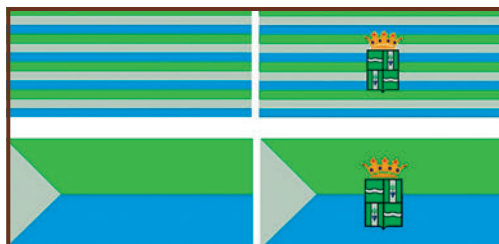
Gelencsér József: *Népi jogélet a Káli-medencében. Székesfehérvár, 2019*

Mária Terézia királynő kiváltságlevele a jászok és kunok részére. 1745. Díszkiadás

Bánkiné Dr. Molnár Erzsébet
történész, ny. múzeumigazgató

Lacházi heraldika

Lacházának nincs és nem is volt zászlaja, pedig lehetne, mégpedig egy trikolor, mivel az alapszíneket már 1839-ben deklarálták: zöld és ezüst (fehér), később Pereg vonatkozásában pedig a kék is. Ezért nem is maradt ránk a település zászlós címere, csak a pecsétnyomatokon láthatók az identifikálásra használt jelképek, a címerek, amelyek nem színesek.

Zászlóvariációk

Lacháza legrégebbi címere az 1651-es viaszpecséten szerepel, melyet Horváth Lajos ekképpen ír le a Pest megye városi, községi és megyei pecsétjei, 1381–1876 (Budapest, 1982) című munkájában: „keréktalpú szimmetrikus tárcsapajzson, a holdsarlón trónoló Szűz Mária, vállai mellett egy-egy gyöngy, azok felett egy-egy hatágú csillag.”

Az 1651-es pecsétnyomat és rajzolata

Könyves Tóth Kálmán *Harc tűz és víz ellen* (Budapest, 1883) című könyvében pedig így értelmezi a címet: Az 1651. évi régi falusi pecsét pajzsmezőjében látható égő szövétnek [fáklya] és a mellette lévő három csillag jelenti a tűz gyakori pusztítását, a három csillag pedig hirdetné még a lángok között is a hit, remény és szeretet örökösét.”

Horváth Lajos Szűz Máriás magyarázata nem helyénvaló, mivel a református hitvallás a szentek ábrázolását elveti, de Könyves Tóth Kálmán értelmezése sem elfogadható, mivel inkább egy nőalak látható a címerben, mintsem egy égő fáklya. Ez a tárcsapajzson címér 1839-ig volt használatban, amikor Lacháza mezővárosi rangra emelkedett. Ekkor egy új pecsétről döntött a tanács, melyről az 1839. március 26-i határozata így szól: „Minekutánna ezen Hely ö. cs. k. Felsege magas kegyelménél fogva városi rangra emelkedett, az eddig pecsét körülírásának szükségessé változnia kellek; ahoz képest az eddigi eléggé tiszteletes, és tizenegy év hijján 200 esztendő pecsét jövendőre való lezárása mellett egy ujj pecsétnek készítése és jövendő használása elhatározatik oly formán, hogy mivel a mostani psetsét vésesei teljességgel semmi jelentésűek, tehát a jövő czélszerűtessen, oly formán hogy annak paizsába zöld mezőbe egy folyó víz igtattasson, emblemájául, a

határban lefolyó Dunának, a paizs felelibe pedig mint szabadság jele nemesi korona metztessen, ezen körül írsal: KIS.KUN.LACZHÁZA VÁROSA PECSETJE 1839. Mit is még a közelebbi pesti vásár alkalmával, aczélba metzve, prés alá intézhető formába Nagy Ferecz Jegyző készittessen el, – mikor is a nyomat azonnal befog a parancsolt helyre küldetni.”

A pecsétet a komoly heraldikai szakértelemmel is rendelkező nemes farkasfalvi Farkass József (~1790-1848) réz- és acélmetsző készítette el Pesten az alábbi kialakított áron: pecsét kidolgozása 15, a hozzá való prés 6 pengő forint. A pecsétben szereplő címerről Horváth Lajos ezt írja: „csücskös talpú dobropajzs derekán zöld mezőben vízszintes, hullámos, ezüst pólya, a pajzson nyolcágú korona.” Bár az 1872. évi közigazgatási reform keretében elvették Lacházától a mezővárosi rangot és nagyközséggé nyilvánították,

A heraldika szabályait követő címér

azonban a címer használata továbbra is megmaradt egészen 1945-ig.

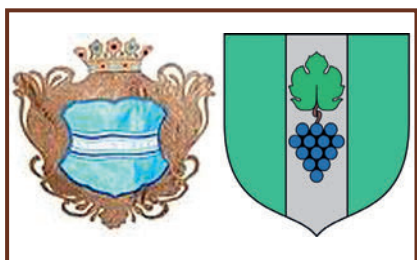
Az 1929-ben alapított lacházi Levente Egyesület zászlaján szereplő logó az

Viaszpecsét (negatív lenyomat) 1848 és 1900-ból változatlan címerrel

1839-es címer alapján készült igencsak megmászva azt. A doborpajzsból a heraldikában ismeretlen pogácsapajzs lett, melyről a koronát eltávolították, és a pajzsot körülvevő aransujtásos foszladéokra illesztették, valamint a zöld mezőt kékre színezték.

Logó lehet bármi, ami nem sérti a közízlést, még afrikai elefánt is.

Lacháza hivatalos címerei

A címer torzított változata a Kiskunlacházi Községi Motoros Klub zászlaján

Azonban 1972-ben a 700 éves jubileumi évfordulót követően a Levente Egyesület logóját fogadták el címerként, ami sajnos napjainkban is használatban van még. Pereg címere viszont tökéletesnek mondható heraldikai szempontból. A peregi címerben szereplő szőlőlevél és -fürt a legrégebbi

Pereg első pecsétnyomata és rajzolata 1711-ből

Szlovákos pecsétnyomata és rajzolata, mely 1728–36 között volt használatban
C M Cs I = Célunk Mindig Csak Isten
(Našim cieľom je vždy len Boh)

pecsétnyomatok szimbóluma alapján készült a történelmi hűséget követve. Ugyanis a 17-18. század fordulóján a Peregre betelepült szlovákok a szőlőtermesztés magas színvonalú kultúráját is magukkal hozták.

A HALK logója

A Lacházi Honismereti Aktivisták Köre egyesület logójában Lacháza és Pereg egyesített címere van feltüntetve történelmi megalapozottsággal és a címertan szabályai szerint.

A pajzs negyedelésének (alul-fenn, bal-jobb) szimbolikus jelentése van: posterioritas, azaz a két településrész azonos horderővel bír.

Dr. Babós Lajos
helytörténeti kutató

A kegyelet keresztje

Halottak Napja alkalmából a templom köré elhantolt, ma már ismeretlen őseink emlékére keresztet állított Simon Károly egyesületi elnök kezdeményezésére a Jászsószentgyörgyi Helytörténeti és Hagyományőrző Egyesület a hajdani fiúiskola előkertjében.

Az eseményen az egyesület tagjain túl a település lakói – köztük Szarvák Imre polgármester – is szép számmal megjelentek.

A kegyelet keresztje. Fotó: Marton Rita

A középkorban elterjedt temetkezési szokás szerint évszázadokon át a halottakat a templom köré temették. Magyarországon a Közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. törvénycikk 120. és 121. §-ai vetettek véget ennek a nagymúltú hagyománynak azzal, hogy a belterületen újonnan épülő templomok melletti temetkezést a törvény tilalmazta, a már fennálló temetkezési helyeken pedig a közegészségügyi érdekeket szem előtt tartó hatósági engedélyhez kötötte. Jászsószentgyörgyön a templom köré történő temetkezés jóval korábban, 1775-re megszűnt. Az itt nyugvó elődeinkre a kereszt által ismeretlenül is kegyelettel emlékezünk. Az igényesen elkészített feszület Kalla Pál kádármester keze munkája nyomán, nagylelkű felajánlásából valósult meg. Az alkotó jelenlétével az avatőünnepséget megtisztelte. Simon Károly elnök rövid ünnepi gondolatait követően Soós Tamás esperes plébános atya megszentelte a keresztet, majd közös imádságot követően a megjelentek átvonultak a templomba, hogy a szentmise keretei között emlékezzenek meg elhunyt szertetteikről.